

Laulu keski-ikäisistä äijistä

► Enqvist

Kuulin radiosta, että Lappeenrannan kansainvälisissä laulukilpailuissa on valiteltu miesten puutetta. Tämä ei tullut minulle yllätyksenä. Kyseessä on oire laajemmasta ongelmasta: minne kaikki miehet ovat menneet? Missä he työskentelevät? Lääkärit naisistuvat ja yliopistot naisistuvat. Naiset rynnivät eteenpäin elämän kaikilla alueilla. On kuin miehet olisivat väistymässä kuin jokin evoluution paineessa kevyeksi punnittu lentokyvyn lintulaji.

Toki me kaikki tunnemme monia miehiä. He kertovat kahvihuoneissa huonoja vitsejä ja luikkivat ohitsemme käytävillä syyllisen näköisinä, kunnes äkkiä, eräänä päivänä, jota emme tarkkaan pysty muistamaan, he ovat kadonneet. Vain jokunen pöllämystynyt poninhäntäpäinen sivari istuu enää vahtimestarin kopissa kuin muistona entisestä ajasta. Mitä oikein on tapahtunut? Minne miehet menevät, kun he sulkevat oven takanaan – onko olemassa jokin musta aukko, jonne tämän planeetan miehet ovat vähä vähältä imeytymässä?

Vastaus on, että miehet ovat kyllä tallella jossakin syvävarastossa. He ovat vain kadonneet pinnalliseksi käyneen maailmamme tutkasta ja ilmaantuvat kehiin äärimmäisessä hädässä, kun pakon edessä heidän olemassaolonsa joudutaan tunnustamaan.

Siksi tämä on laulu keski-ikäisistä äijistä, noista harvoin ylistetyistä. Sosiologioiden rakastamissa ristiintaulukoinneissa he edustavat ryhmää, jonka mediaseksikkyyden pahasti pakkasella. Heiltä puuttuu nuorten dynamiikka, vanhusten viisaus ja naisen ääni. Heidän katsojalukunsa ovat alhaiset. Heidät on saneerattu elämäksi kutsutusta tosi-TV:stä.

So fucking what? He ovat näkymättömiä, kunnes heitä tarvitaan. Sillä kun kaupungin lämpövesiputki rikkoutuu, keitä kokoontuu katuun tehdyn reiän ääreen? Ei siellä näy vaihtoehtonuria rastapipoissa, ei goottilolitoja, ei naistutkimuksen esitaistelijoita. Nenärenkaiden sijasta viemärin suulta löytyy omenavartaloiden ponteva rivistö ja valkoisina vilkkuvia persvakoja. Siellä ne miehet ovat, kurkistelemassa kaivantoihin polvet savessa, selällään lavuaarin alla ruuvinväänin kädessä, mittaillemassa tielinjoja nihkeän kosteassa syysmetsässä.

Nämä Atlaksen jälkeläiset kantavat maailman taakkaa, tosin puuskuttaen. Ilman heitä tunnettua sivilisaatiota ei olisi olemassa. Moderni tanssi, katutapahtumat, vaihtoehtokulttuurit voivat kaikki näivettyä pois, ja silti elämä jatkuisi. Mutta jos keski-ikäiset paksut miehet temmataan Jesajan lailla tulivaunuissa taivasiin, ketkä silloin hoitavat kaivinkoneita? Ketkä ajavat kesällä soraa ja talvella lumiauraa? Kuka tulee apuun, kun katto vuotaa tai kun pitää asentaa liesi paikoilleen? Kuka enää tekisi vähälahjaisten, hemmoteltujen nuorisovaikuttajien halveksimat paskaduunit?

Viihteellistyvä maailma ei huonosti pukeutuneista, ylipainoisista äijistä piittaa. Se myrkyttää nuoret miehet väheksymään oikeaa työtä. Ihmiselämän korkeimmaksi tavoitteeksi se määrittää julkkikseksi tulemisen; olla henkilö, joka on tunnettu siksi, että on televisiosta tuttu. Punnitun puheen tilalle sillä on antaa vain yhdentekeviä äänisykäyksiä. Ajatusvaihdon tilalle nostetaan julkinen poseeraus. Television keskusteluohjelmissa se korvaa ajattelijat näyttelijöillä, jotka osaavat ilmaista itseään kovalla äänellä ja paatoksella mutta joilla vain äärimmäisen harvoin on mitään kiinnostavaa sanottavaa. Miksipä ihminen, joka tyyppillisesti on tietoaineissa vain vähän koulutettu ja joka työkseen teeskentelee olevansa joku toinen, olisikaan asiantuntija etiikan, yhteiskunnan tai bioteknologian saralla?

Tämä on trendi, joka ei ole kääntymässä. Sekin on äijien vika. He eivät ole nousemassa barrikadeille eivätkä kaappamassa yhteiskunnan huomiota. He valittavat harvoin ja tyytyvät vähään, pesevät autoa viikonloppuisin ja kirjoittelevat sekavia kolumneja Lääkärilehteen. Tämä laulu soi siis mollissa, kuten niin monet suomalaiset rallit. Puhummehan nyt kansasta, joka ilon ja valon juhvana, jouluna, hyräilee hilpeänä ”kuka yksinään kulkee nyt kalmistoon, kuka yksin näin kylmässä on”. Me kyllä tiedämme siellä lepääjien nimet: se on ennen aikojaan nukkuneiden miesten Spoon River.

Kari Enqvist

Kirjoittaja on kosmologian professori Helsingin yliopistossa.